

Vereniging Informatica en Gezondheidszorg

Visienota 2010

Versie 1.0
8 november 2010

R. van den Bosch
Voorzitter

Inhoud

1	Visie, missie en motto.....	3
1.1	Visie	3
1.2	Missie	4
1.3	Motto.....	4
2	Doelen	5
2.1	Kennisuitwisseling.....	5
2.1.1	Kennis van binnenuit	5
2.1.2	Kennis van buitenaf	5
2.2	Gesprekspartner	5
2.2.1	Politiek.....	5
2.2.2	Inhoudelijk	5
2.3	Belangenbehartiging	5
2.3.1	Vakinhoudelijk standpunt	6
2.3.2	Meningen uitdragen en verduidelijken.....	6
3	Thema's.....	7
3.1	Kennis delen per thema	7
3.1.1	EPD en zorgsystemen.....	7
3.1.2	Bedrijfsondersteunende systemen.....	7
3.1.3	Informatiebeveiliging.....	7
3.1.4	Kwaliteit van de ICT.....	7
3.1.5	Innovatie	8
3.1.6	Planning, sturing en control op zorg en bedrijfsprocessen	8
3.1.7	Publieke informatie en Kritische Prestatie Indicatoren	9
3.1.8	Architectuur	9
3.1.9	Governance	9
3.1.10	Techniek	9
3.1.11	Standaardisatie.....	9
3.1.12	Samengaan of samenwerken.....	10
4	Activiteiten	11
4.1	Activiteiten matrix.....	11
4.2	Uitwerkingsvormen.....	11
4.2.1	Themadagen	11
4.2.2	Excursies	11
4.2.3	Discussie sessies	11
4.2.4	Sponsor dagen.....	12
4.2.5	Kennis database.....	12
4.2.6	Webforum	12
4.2.7	Samenwerkingsplatform.....	12

1 Visie, missie en motto

De Vereniging Informatica en Gezondheidszorg is opgericht in 1996 met als oorspronkelijk doel het bevorderen van de kwaliteit van de informatica in de gezondheidszorg en het behartigen van de gezamenlijke belangen van de functionarissen, werkzaam in de informatica en binnen de instellingen van de gezondheidszorg. In het 14 jarige bestaan van de VlenG is het vakgebied verder ontwikkeld en zijn nieuwe inzichten ontstaan over de inzet van de Informatie en Communicatie Technologie ter ondersteuning van de gezondheidszorg. Samen met de leden van de VlenG heeft het bestuur in de afgelopen jaren een visie ontwikkeld op de ICT in de gezondheidszorg en de rol van de VlenG als vakvereniging.

1.1 Visie

De visie van de VlenG luidt:

“Zorg kan niet zonder ICT”

Demografische ontwikkelingen in Nederland zijn in belangrijke mate bepalend voor de ontwikkeling van de vraag naar zorg. Telt ons land nu circa 2,5 miljoen 65 plussers, in 2025 zal dat aantal zijn opgelopen naar circa 3,5 miljoen. Zoals bekend neemt de zorgvraag toe naarmate de leeftijd toeneemt. De groep 65 plussers is verantwoordelijk voor een groot deel van de zorgvraag.

In Nederland zijn circa 1,2 miljoen werkers in de zorg actief. Naar verwachting zal in 2025 door de stijgende zorgvraag een behoefte bestaan aan circa 1,7 miljoen werkers in de zorg. Dit betekent een stijging van 40%.

De zorgkosten in Nederland bedragen thans 50 tot 75 miljard euro op jaarbasis. De loonkosten vormen een substantieel onderdeel. Geconcludeerd mag worden dat in het geschetste scenario de kosten met 25 tot 40% zullen zijn toegenomen in 2025. De stijging van de kosten beloopt op dit moment zo'n 4% op jaarbasis.

De stijging in de vraag naar zorg en de daarmee gepaard gaande kosten leiden tot een niet realiseerbare situatie: zowel de toename van werkers in de gezondheidszorg als de financiering van de toenemende kosten kunnen niet binnen die 15 jaar worden gerealiseerd! Daarom zal moeten worden gezocht naar nieuwe zorgmodellen, waarin ICT wordt ingezet om groei van werkers in de zorg en toename van kosten te beperken.

1.2 Missie

De missie van de Vereniging Informatica en Gezondheidszorg is:

“Kennis delen”

De toepassing van ICT in de gezondheidszorg is relatief jong. Daarmee is het vakgebied informatica voor deze bedrijfstak nog in een zich sterk ontwikkelend stadium. De praktijk laat zien, dat het wiel vaak meerdere keren wordt uitgevonden. Dit geldt niet alleen voor de instellingen in de zorg, maar ook voor de leveranciers die zich specifiek op deze markt richten.

Het delen van kennis leidt tot verbeterde inzichten in de mogelijkheden van ICT en wakkert de creativiteit aan voor een effectieve en efficiënte toepassing. De VlenG leent zich als platform uitstekend om het kennis delen te faciliteren.

1.3 Motto

Het motto dat door de VlenG wordt gehanteerd, luidt:

“Kennis van binnenuit”

Bij de gezamenlijke zorginstellingen in Nederland zijn naar schatting meer dan 2000 ICT medewerkers actief. Dit biedt een enorm potentieel op het gebied van kennis in de combinatie ICT en zorg. De VlenG is ervan overtuigd dat het beschikbaar stellen door onze vakvereniging en het gebruik van de kennis van binnenuit een belangrijke toegevoegde waarde heeft.

2 Doelen

2.1 Kennisuitwisseling

2.1.1 Kennis van binnenuit

De VlenG heeft als doel de kennisuitwisseling te bevorderen tussen zorginstellingen onderling op het gebied van de informatica. Zoals bij de paragrafen "missie" en "motto" is uiteengezet, verwacht de VlenG met onderlinge uitwisseling van kennis een belangrijke toegevoegde waarde te kunnen leveren aan haar leden.

2.1.2 Kennis van buitenaf

Kennis over specifieke ICT onderwerpen wordt ook buiten de zorgsector aangetroffen. Voor een belangrijk deel bij de leveranciers van producten en diensten op het gebied van hardware, software en organisatie. Maar een interessante groep kennishebbers treffen we aan in andere sectoren buiten de zorg. ICT deskundigen in sectoren als handel, transport en financiële dienstverlening kunnen ICT deskundigen in de zorg helpen kennis te ontwikkelen die breed toepasbaar is, ook in de zorg. De VlenG heeft als afgeleid doel kennis te delen vanuit de markt van relevante leveranciers en van "best practices" uit het vakgebied in andere bedrijfssectoren.

2.2 Gesprekspartner

2.2.1 Politiek

De VlenG heeft *geen* ambitie een rol te vervullen in de politieke arena. Afgezien van het feit, dat het lastig is hier toegang toe te krijgen zijn hier andere spelers actief. NICTIZ en het Platform ICT & Innovatie zijn partijen die nauwe relaties onderhouden met de politiek en de spelers in de zorgsector. Van deze kanalen maakt de VlenG zo nodig gebruik om als gesprekspartner te worden gehoord.

2.2.2 Inhoudelijk

De VlenG ziet een toegevoegde waarde in contacten over de vakinhoudelijke zaken met andere vakverenigingen en instituten. Voorbeelden van vakverenigingen zijn het NIAZ (Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg), NEN (Nederlands Normalisatie Instituut), VMBI (vereniging voor informatieverwerking in de zorg). Voorbeelden van instituten zijn IGZ (Inspectie voor de Gezondheidszorg), Sneller Beter (Kwaliteitsinstituut voor de zorg) en ZiZo (Zichtbare Zorg). De VlenG zal via contacten gevraagd en ongevraagd vakinhoudelijke kennis en meningen inbrengen met als doel een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de bruikbaarheid en kwaliteit van ICT in de zorg.

2.3 Belangenbehartiging

2.3.1 Vakinhoudelijk standpunt

De VlenG bestaat uit leden met vakinhoudelijke kennis. Vanuit deze kennis wordt een bijdrage geleverd aan de toepassing van ICT in de zorginstellingen. Helaas moet nog steeds worden geconstateerd, dat het vakgebied van ICT – en zeker in de zorg – nog niet door veel werkers in de zorg wordt begrepen. De toepassing van ICT wordt maar al te vaak als wondermiddel gezien om problemen op te lossen, terwijl de werkelijke oplossing ligt in het samenspel tussen bedrijfskundige in ICT oplossingen. De deskundigen in een zorginstelling voelen zich vaak de “roepende in de woestijn”.

De zorg is erbij gebaat dat duidelijk wordt gemaakt wat de rol van ICT kan zijn in de zorg en vooral ook wat niet kan. De VlenG kan en moet vanuit haar vakinhoudelijke kennis in de maatschappelijke discussie bijdragen om duidelijk te maken wat de realistische mogelijkheden zijn van ICT in de zorg en welke opties als (nog) niet reëel moeten worden gekenmerkt. Hiermee wordt een realistische inzet van ICT bevorderd.

2.3.2 Meninge n uitdragen en verduidelijken

De VlenG kan en mag zich meer profileren in de media. Daarbij wordt gekozen voor het ventileren van meningen die de VlenG als mond van haar leden meent naar voren te moeten brengen. Behalve het ventileren van meningen wil de VlenG ook vraagstukken verduidelijken die in de publieke media eenzijdig of onvoldoende worden belicht en daarmee niet een compleet beeld geven.

3 Thema's

3.1 Kennis delen per thema

Om op een effectieve wijze kennis met elkaar te delen heeft de VlenG een aantal thema's benoemd.

3.1.1 EPD en zorgsystemen

Het primaire proces van zorginstellingen is het leveren van zorg. Dit proces, vooral in de Cure, is een informatie intensief proces, waarbij het vastleggen, analyseren en beschikbaar stellen van (behandel) gegevens ten behoeve van goede zorg evident is. Voor de dossiervoering, correspondentie, logistiek, overdracht en verrekening worden zorgsystemen gebruikt. De ontwikkeling van deze EPD systemen gaat snel en het aantal aanbieders op de Nederlandse markt varieert regelmatig. De VlenG volgt met haar leden de ontwikkelingen op de voet en deelt de kennis met haar leden.

3.1.2 Bedrijfsondersteunende systemen

Bedrijfsondersteunende systemen zijn niet specifiek voor de zorg en richten zich op de functies personeel, financiën, I&A of ICT en goederen. Meer en meer wordt integratie belangrijk bij dergelijke systemen omdat zij de basis vormen voor de bedrijfsvoering. De ontwikkeling van bedrijfsondersteunende systemen wordt nauwlettend gevolgd door de VlenG en haar leden om kennis te verwerven over optimale toepassing van deze systemen.

3.1.3 Informatiebeveiliging

In de zorg wordt gewerkt met privacy gevoelige gegevens. Dat stelt hoge eisen aan informatiebeveiliging. Deze eisen worden doorvertaald bij het gebruik van geautomatiseerde systemen. Informatiebeveiliging is een specifiek vakgebied met een stevige relatie naar ICT. De zorginstellingen hebben te maken met een norm voor informatiebeveiliging in de zorg (NEN7510) die moet worden nageleefd. De IGZ (Inspectie voor de Gezondheidszorg) en het CBP (College Bescherming Persoonsgegevens) zien toe op een juiste naleving. Externe audits worden regelmatig verlangd om naleving aan te tonen door de zorginstellingen. De VlenG kan met haar leden bijdragen aan de realisatie van passende informatiebeveiliging door het delen van best practices op het gebied van implementatie van het proces van informatiebeveiliging, het uitvoeren van risico analyse en invoering van risicobeperkende maatregelen conform NEN 7510 of ISO 27002.

3.1.4 Kwaliteit van de ICT

De kwaliteit van ICT is in zorginstellingen een belangrijk aandachtspunt. Wordt in het kader van informatiebeveiliging aandacht geschonken aan beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid, onder het hoofdstuk kwaliteit wordt met name gekeken naar kwaliteit in termen van toepassingen.

Als voorbeeld kan worden genoemd, dat toepassingen worden gebruikt voor het berekenen van doseringen van medicatie en deze toepassingen niet van een formeel kwaliteitskeurmerk hoeven te zijn voorzien. In de

praktijk betekent dit, dat de leverancier telkenmale nieuwe releases van bijvoorbeeld medicatie toepassingen kan uitbrengen terwijl er geen waarborg wordt gegeven voor de juistheid van de werking daarvan. In de medische techniek is dit juist wel het geval.

De VlenG wil ervaringen met kwaliteitskeurmerken delen met haar leden en bewerkstelligen dat dit breder zal worden toegepast, daar waar patiëntveiligheid in het geding is.

3.1.5 Innovatie

Het vakgebied van ICT is volop in beweging. Dat brengt veel innovaties met zich mee. De VlenG wil voor haar leden innovaties bijhouden en informatie hierover beschikbaar stellen. Samen met de leden kan gekeken worden waar innovaties interessant zijn om toegepast te worden in zorginstellingen. Wellicht kan de VlenG zelfs een stimulerende rol spelen bij experimenten met innovatieve toepassingen. Deze kunnen dan worden gevolgd en de resultaten met elkaar gedeeld worden.

3.1.6 Planning, sturing en control op zorg en bedrijfsprocessen

Efficiënt werken in de zorg is een toenemend aandachtspunt. Dit wordt niet in de laatste plaats ingegeven door de continue stroom aan bezuinigingsvoorstellen die vanuit de politiek op de zorg worden afgevuurd. Een andere ontwikkeling is, dat de toenemende specialisatie in de zorg leidt tot het samenstellen van multidisciplinaire behandelteams. De planning, sturing en control op zorg en bedrijfsprocessen is met deze twee ontwikkelingen een belangrijk aandachtspunt, waar inzet van ICT een krachtig hulpmiddel kan zijn. Vanuit aangrenzende bedrijfssectoren kan ervaring worden gebruikt over de inrichting, planning en sturing van bedrijfsprocessen om de toepassing in de zorg op effectieve wijze te implementeren. Management informatie is nodig voor sturing en control en om de kengetallen te kunnen leveren over de prestaties van de instelling. Overduidelijk is dat goede management informatie nodig is om de organisatie te kunnen sturen op de gedefinieerde KPI's (zie hierna). De VlenG is de aanjager voor het ontwikkelen van het contactennetwerk in aangrenzende bedrijfssectoren en het bevorderen van de uitwisseling van ervaringen.

3.1.7 Publieke informatie en Kritische Prestatie Indicatoren

In de zorg wordt steeds meer transparantie gevraagd. De politiek verplicht zorginstellingen om informatie te verstrekken aan de zorgconsument over wachtlijsten, toegangstijden, kwaliteit van zorg en mortaliteit. Gelijktijdig barst de discussie los over de kwaliteit van deze informatie en de vergelijkbaarheid. De VlenG kan door uitwisseling van ervaringen tussen haar leden helpen de kwaliteitsslag te versnellen. Belangrijker nog is, dat de VlenG de uniformiteit van de publieke informatievoorziening kan helpen bevorderen.

3.1.8 Architectuur

Het gebruik van ICT architectuur (de (logische) opbouw van informatieprocessen en -structuren) is binnen de zorginstellingen nog verre van gemeengoed. Hoewel de term ICT architectuur associaties oproept met abstracte trajecten is niets minder waar. Met ICT architectuur wordt de verbinding tussen bedrijfsproces en ICT hulpmiddelen helder gemaakt. ICT architectuur verschaft inzicht en overzicht en helpt ICT trajecten beter bestuurbaar te maken. Onderwerpen als werken aan architectuur, werken onder architectuur met gebruikmaking van principes, richtlijnen, standaarden en Project Start Architecturen worden door de VlenG als thema opgepakt en zal door leden voor leden verder worden uitgewerkt.

3.1.9 Governance

Onder governance wordt verstaan het besturen, beheersen, uitvoeren en verantwoording afleggen over en het toezicht houden op de ICT en het informatiemanagement binnen een organisatie, zodat gegarandeerd wordt dat de IT de strategie en doelen van de organisatie optimaal ondersteunt. Governance is een aandachtspunt bij zorginstellingen en moet vaak nog verder worden vormgegeven in de organisatie. De ervaringen van VlenG leden kunnen andere leden helpen bij het versneld implementeren van de processen voor een voldoende governance structuur. De VlenG vormt het platform voor deze kennisuitwisseling.

3.1.10 Techniek

De ICT technische infrastructuur vormt de basis voor de totale informatievoorziening in de zorginstelling. De werkplek is de belevingswereld van ICT voor de gebruiker in de zorg. De achterliggende infrastructuur van netwerk tot serverpark zorgt voor een ongestoorde dienstverlening op de werkplek. Mobiel gebruik, ambulante medewerkers, thuiswerkers stellen allemaal andere eisen aan de techniek. De VlenG wil samen met de leden de diverse concepten van infrastructuur inzichtelijk maken en ervaringen met deze concepten zo mogelijk delen met de leden.

3.1.11 Standaardisatie

Standaardisatie is een breed en veelbesproken onderwerp. Van technische componenten tot gegevenselementen, overall is standaardisatie aan de orde. In de zorgsector zijn de onderwerpen terminologie (bijvoorbeeld SNOMED CT), coderingen (bijv. ICD 10) en gegevens (HL-7) zeer actueel. De VlenG ziet standaardisatie als een goede ontwikkeling om profijt te kunnen hebben van het delen van informatie in de zorg, zoals met een

landelijk EPD. Het invoeren en toepassen van standaarden en het delen van ervaringen hiermee is een thema waar de VlenG samen met haar leden een actieve rol in wil spelen.

3.1.12 Samengaan of samenwerken

Als gevolg van de marktwerking en de sterke bezuinigingen in de zorg fuseren veel kleinere zorginstellingen (op onderdelen of volledig). Daarbij wordt de problematiek ervaren van het in elkaar laten smelten van diverse ICT domeinen. De ervaringen die hier worden opgedaan zijn van groot belang voor instellingen die dit traject nog moeten doorlopen. De VlenG is het platform om deze ervaringen met elkaar te delen. Maar ook kan worden vastgesteld dat voor veel kleinere zorginstellingen de inspanning voor goede toepassing van ICT groeit. Het zoeken van samenwerkingsvormen kan leiden tot een efficiëntere aanpak en een effectievere ICT in de zorginstelling. De VlenG is voorstander van het onderzoeken en zo mogelijk uitvoeren van dergelijke samenwerkingsvormen en wil leden daar graag bij ondersteunen. Ervaringen kunnen ook weer gedeeld worden met de leden van de VlenG.

4 Activiteiten

4.1 Activiteiten matrix

		Thema's											
		EPD en zorgsystemen	Bedrijfsondersteunende systemen	Informatiebeveiliging	Kwaliteit van de ICT	Innovatie	Planning, sturing en control	Publieke informatie en KPI's	Architectuur	Governance	Techniek	Standaardisatie	Samengaan
Uitwerkingsvorm	Themadagen	*	*	*			*	*	*				
	Excursies	*				*				*			
	Discussie sessies				*						*		
	Sponsor dagen		*	*			*		*				
	Kennis database									*			
	Web forum								*				*
	Samenwerkingsplatform			*				*					

4.2 Uitwerkingsvormen

4.2.1 Themadagen

De VlenG organiseert themadagen rond thema's uit het bovenstaande model met als doel leden te laten vertellen over hun ervaringen aan leden. Op deze wijze kunnen alle leden profiteren van "lessons learned" en kunnen spontaan bilaterale contacten tussen leden ontstaan om de uitwisseling van ervaringen uit te diepen.

4.2.2 Excursies

De VlenG organiseert excursies, bij voorkeur naar instellingen van leden, om in de praktijk te laten zien hoe bepaalde toepassingen (passend in de genoemde thema's) zijn geïmplementeerd. Maar ook excursies naar niet-zorginstellingen kan rond bepaalde thema's interessant zijn voor de leden en zullen dus aandacht hebben van de VlenG.

4.2.3 Discussie sessies

Thema's die nog onvoldoende ervaringsfeiten opleveren, wil de VlenG graag met haar leden ter discussie brengen om op deze wijze standpunten

te kunnen bepalen. Voorbeelden in het model zijn "kwaliteit van ICT" en "standaardisatie".

4.2.4 Sponsor dagen

Sponsordagen worden door de VlenG georganiseerd met ondersteuning van de sponsors van VlenG, de ICT dienstverleners in de markt van de zorginstellingen. Met name de thema's die kunnen worden verrijkt door de kennis en ervaringsinbreng van deze dienstverleners zullen in sponsordagen aan de orde worden gesteld.

4.2.5 Kennis database

De VlenG onderhoudt een kennisdatabase, waarin de informatie wordt opgeslagen van de gebruikte informatiesystemen bij zorginstellingen. Dit wordt met medewerking van de koepels NFU en NVZ gedaan. De leden van de koepels en de VlenG worden gevraagd regelmatig gegevens aan te leveren en deze informatie ook via de database beschikbaar te stellen aan de leden van de VlenG. Er wordt ook voorzien in het vastleggen en beschikbaar stellen van gebruikers- en leverancierservaringen.

4.2.6 Webforum

De website van de VlenG (www.vieng.nl) vormt het webforum voor leden om met elkaar in contact te treden over bepaalde thema's, voor het stellen van collegiale vragen en het aandragen van onderwerpen voor verdere behandeling of discussie. De VlenG zal aandacht blijven besteden om de website voor de leden aantrekkelijk te houden als digitale ontmoetingsplaats.

4.2.7 Samenwerkingsplatform

Het samenwerkingsplatform wordt opgevoerd als experiment met als doel om te zien of er vanuit de leden van de VlenG behoefte bestaat om via het samenwerkingsplatform te komen tot samenwerking op kleine of grotere projecten. In de praktijk zal moeten blijken of hier in een behoefte wordt voorzien.